

Политичка изузетност, модерне вештине, школе за лидерство, ма шта год хоћете, само да нема садржину и да је што удаљеније од стручности. Научиће вас како да вам људи верују, како да их предводите, како да продате кога год и шта год пожелите, пијаца ради сасвим модерно 24 сата и, што је најгоре, учиће вас да вам ништа друго у животу и не треба. Цела „наука“ је у томе да сте тзв. веома успешни, а да никакве садржине немате.

Шта Србија треба да уради да би била боља, па тако и сваки сегмент друштва и државе, како, и у ком временском оквиру, о томе од „лидера“ нећете чути ни реч. Уместо садржине, евентуално ћете чути речи: Европска унија или НАТО, али то само значи признање да садржине нема и да о њој одлучује неко други, а не ови наши изузетни, модерни лидери. То, опет, значи да је таква садржина за нас у Србији пожељна под претпоставком да су ЕУ и НАТО добронамерни према нама и да знају шта је за нас добро и како се то остварује, а у том случају нам ови наши уопште не требају. Економска криза је до сржи оголила њихово инострано незнање, а ми поуздано знамо да их никакав наш национални интерес не занима.

Стручност. Стручност је категорија кроз коју се преламају сви наши проблеми и појам који осветљава једини пут изласка из овог тамног вилајета који већ готово носталгично зовемо Србија.

Шта је стручњак најбоље ћемо објаснити ако кренемо редом, кроз пет области знања за које, у разним приликама, чујемо да се за некога каже да је „стручан“.

Способност презентације

Ташна, машна, laptop, PowerPoint презентација. Крупна слова. Нека шармантна иконица која сведочи о томе да толико знамо да се можемо и нашалити. А садржина? Све општа места испричана на љубазан начин. Наши малограђански кругови обично кажу „он/она је баш фин/а. Јеси ли видео како му/њој је лепа презентација“. Таквих наводних стручњака је код нас и превише.

Познавање прописа

Сваку битну или иоле компликовану област регулишу домаћи и страни прописи, па тако у нашој чаршији имамо „заиста стручне“, то су они који познају домаћу регулативу и „изузетно стручне“, то су они који знају, поред домаће, и регулативу ЕУ, понекад и друга упоредна решења. Некада смо такве називали добрим почетницима. Знање прописа укључујући и упоредна знања у другим земљама се подразумевало у Србији најмање 80 година уназад, као претпоставка стручности, која се стиче временом.

Познавање система

То значи да стварно знате како систем функционише у одређеној области, који су му недостаци, каква је расположива кадровска структура, како стоји финансијски, инвестиционо, какав је однос других делова државе или друштва према том систему, која су кључна ограничења и слично. Данас се за такве, сада већ сасвим ретке зверке, каже: он/она је „чудо“. Људе који знају и прописе и стварно функционисање система, и који су у стању да све то објасне другима, обично смо звали „поузданим људима“. Веома смо их ценили, знајући да су драгоцени за друштво, али нисмо ни помишљали да их зовемо стручњацима.

Способност предвиђања

То су стварно стручна лица која не само да знају прописе, познају систем, него су у стању да одреде правце и потезе који ће систем или област о којој говоре повући напред. То су људи који предвиђају потезе неопходне за развој. Људи који су у стању да предвиде шта треба радити краткорочно, шта средњерочно, а шта на дуже стазе. Таквих људи у Србији, на сву срећу, још увек има у свакој области. По мом увиду, они чине око 3-4% тзв. стручњака. Проблем је у томе што су управо они скрајнути да би се разгрнуо простор за партијске јуришнике опремљене сваковрсним дилетантизмом, безобразлуком и наравно laptopovima.

Способност реализације

Пети ниво су стручњаци (описани у претходном ставу) који су у стању, не само да одреде шта треба радити, него и како се то спроводи у дело. Они су стварно чудо. Они су стварно изузетни. За развој друштва није ни неопходно да иста особа буде способна и да конципира развој и истовремено да га спроводи. Али, да на врху друштвене лествице морају бити они који умеју и једно и друго, то је сигурно.

А ко је нама на врху готово сваке лествице, скоро у свакој области? Лидери. Модерни. Изузетни. Какве они везе имају са стручношћу? Никакве. Напротив. Да би био на врху лествице не смеш да имаш било какве везе са знањем, разумевањем друштва које хоћеш да мењаш, способностима да то спроведеш. „Лидери без граница“.

Да ли је то случајно? Наравно да није, али одговорност је искључиво на нама. Историјски гледано, велике силе (само што се оне током времена смењују) увек имају исти однос према Балкану, па и према Србији. Питање које нас треба да мучи јесте – зашто су оне данас успешније него икад?

Читав пројекат стварног развоја Србије треба почети од става да стручњацима морамо омогућити да буду на врху друштвене лествице. Одатле се правци деловања гранају на много страна. Али им свима претходи борба против „лидера“.